

FINANS TIDNINGEN

FREDAG 10 NOVEMBER 2000

Bilnycklar
i aluminiumfolie

ÄR DET EN RÄTTIGHET ATT ARBETA? Kanske det. Men är det en rättighet att ha ett specifikt jobb, oavsett hur omöjligt och bisarrt det blir? Då blir den enes rättighet till jobb en annans tvång att ge arbete under vilka omständigheter som helst.

En mycket basal journalistisk lärdom är att aldrig säga rubriken "Nu får det vara nog". Men ibland blir lusten nästan övermåttig.

En förhandling i Arbetsdomstolen i ett nedsläckt och stearinljusupplyst församlingshem i norra Uppland väckte givetvis uppmärksamhet i medierna. Det blir så bildmässigt när huvudpersonen dyker upp i en dräkt som för tanken till biodlare eller astronauter.

Dräkten med ett stål nät framför ansiktet ska isolera mot el och magnetfält. Mannen bakom masken är en ingenjör som trots sin elallergi kräver en rätt att jobba kvar... för det extremt elberoende företaget Ericsson. Och facket driver hans sak. Trots att han hävdar att:

"Ett lysör kan göra mig medvetlös. En mobiltelefon kan döda mig."

Expressen och andra närvarande vid rättegången får en instruktion:

"Alla som har bilnycklar måste linda in dem i aluminiumfolie innan förhandlingarna kan starta."

Det illustrerar ganska tydligt vidden av problemet.

EN SAK ÄR ATT ELALLERGI ANTAGLIGEN INTE ENS FINNS. Elallergiker som blindestats vid bildskärmar har inte kunnat avgöra om de är på eller av. Men tror de att skärmen är på får de ofta symptom. Umpengar hälften av de elallergiker som fått psykologisk behandling har blivit hjälpa av det.

Men ingenjörens symptom är ju inte mindre verkliga bara för att man inte vet vad de egentligen beror på. Så fallet handlar egentligen inte alls om elallergi utan om var arbetsgivarens ansvar och åtaganden slutar, om de slutar någonstans alls.

Ericsson har gjort mycket för att ingenjören ska kunna jobba kvar, sedan han fick sina besvär för elva år sedan. Han har jobbat från hemmet. Företaget har klätt hans hemarbetsrum i stål och dragit om el och vatten. Men det hjälpte inte. Så likströmsdatorn fick flyttas till en lada med jordgolv.

Enligt Ericssons utsaga har företaget plöjt ner mer än tio miljoner kronor sammanlagt, för att ingenjören ska kunna fortsätta arbeta. Nu säger Ericsson att man inte längre har några arbetsuppgifter för en anställd med ingenjörens besvär, som måste arbeta under isolering och på distans. Och det verkar ju åtminstone inte alldeles osannolikt.

Givetvis inträffar det saker som gör att man rimligen inte kan och inte bör arbeta hos samma arbetsgivare resten av livet. Rättegången om rätten till att behålla ett arbete under alla omständigheter är ett mycket verkligt symptom på att hela systemet är sjukt. Vad är egentligen en anställning? Är det ett livstidskontrakt mellan två parter som den som betalar aldrig kan säga upp? Åtminstone inte utan att hänvisa till arbetsbrist och göra sig av med alla andra som ligger före på turordningslistan. Det borde göra varje vettig människa allergisk.

SIW PERSSON HAR LEVT under pressande omständigheter, bland annat på grund av kors-tåget mot mc-gången. Men hon tycks också ha

fått spelet totalt. Sitt riksdagsmannaskap för folkpartiet har hon svingat vilt och urskillningslöst i ett rättsfall, mot polis, mot åklagare och mot enskilda medborgare, som en stackars numera sparkad taxichaufför som framträdde i TV3 Direkt häromdagen. Alla är ute efter henne. Tragiskt.

Men ännu mer tragiskt är folkpartiets och Lars Leijonborgs sätt att inte hantera problemet. Trots att de som står henne som närmast i jobbet givetvis först av alla måste ha upptäckt att något har gått snett, har de inte gjort någonting. Och när det offentligt blir uppenbart att Siw Persson minst har tappat omdömet så uttalar Leijonborg ändå sitt stöd för henne som riksdagsledamot och kallar hennes JK-anmälan med mera för något som tillhör hennes "privata sfär". Vilket är helt orimligt. Till exempel skedde anmälan på folkpartiets brevpapper.

Men samtidigt som Leijonborg låtsas finkänslig genom att inte ta

ansvar för Siw Persson försöker folkpartiet desamrera situationen. Hon desavoueras genom att anonyma källor i partiet tar avstånd. Folkpartiet gör en sak offentligt, och det rakt motsatta inofficiellt.

Det är den minst människovänliga taktik som folkpartiet kan använda. För Siw Persson. Men också för dem som Siw Persson befinner eller har befunnit sig i konflikt med och har använt sitt riksdagsmannaskap emot. Det är helt ryggradslöst.

MATS LINDER

mats.linder@fti.se 08-506 245 19

Ingen rätt till förlåtelse

Kunde gärningsmannen verkligen ha varit du?

SIGNERAT

Kravet på förståelse för ondskan går nästan alltid ut på att normalisera den. Men ansvaret kan vara individens, och inte "samhällets".

Häromdagen satt en nazist som kallade sig omvänd och lade ut texten i något P3-program. Han var fortfarande snabbad och försedd med tatueringar som påminde om hans nazistid. Nu arbetade denne man för en organisation som heter Exit och som hjälper yngre förvirrade män att lämna nazismen bakom sig.

Det var en rätt vältalig man som med sjungande sydsvensk dialekt talade om att "man ju hade tyckt att judar inte hörde hemma här" och att "man ju varit våldsam". Inte en enda gång talade han om ett "jag". Det var bara det där obestämde "man" som slagit och förföljt, som plågat och hatat sina medmänniskor. Men nu när han bett om ursäkt ville han bli accepterad till fullo, sitt snabbade hår och sina tatueringar till trots.

En lyssnare frågade om han hade bett de människor som personligen hade drabbats av hans brott om ursäkt.

Nej, det hade han inte. De var så många, förklarade han. Han hann inte åka runt och be var och en om ursäkt. Dessutom, lade han till, så hjälpte det inte, för han hade blivit straffad ändå. Trots att han bad om ursäkt åkte han in.

Tydligare kan man knappast demonstrera oförmåga att se andra människor. Ursäkten var inte för de drabbades skull utan för hans skull. Genom att ursäkta sig skulle han förlåtas och därmed slippa straff.

DET ÄR OBEHAGLIGT ATT DENNE före detta nazist och våldssökare nu sitter i radio och förväntar sig hyllningar för att han har valt att sluta slå ner människor som han uppfattar som mindervärdiga. Men det är också rätt talande för den tid vi lever i.

Det goda välfärdssamhällets motvilja mot straff, hämnd och

Bör förtjäna sin förlåtelse.

aggressivitet har skapat ett tillstånd där förlåtande upphöjs till den främsta dygden.

Dagligen går det att läsa om brottsoffer som ser sina baneman gå fria - för att brottslingarna inte anses gamla nog för att straffas, för att det finns förmildrande omständigheter eller, än värre, för att polisen säger sig inte hinna med. Vi förväntas acceptera detta. Det är inte brottsoffret som står i centrum till. Det är hans framtid som man ska ta hänsyn till. Det är hans problem som ska göra handlingen mindre förkastlig. De som säger att det finns ett behov av hämnd, eller att människor som har råkat ut för brott har behov av upprättelse, klassificeras som farliga bakåtsträvar. Det är i stället förlåtandet och försönandet som ska råda.

PRECIS SÅ RESONERADE Lars Norén och hans följeslagare Isa Stenberg när de lierade sig med mördande nazister för att sätta upp teaterföreställningen Sju te. Man måste försöka se och förstå ondskan för att kunna förlåta den. Varför då?

Kravet på förståelse för ondska går nästan alltid ut på att normalisera ondskan. Att visa att det bara är en smal, darrigt och godtyckligt dragen linje som skiljer onda handlingar från goda.

Poängen med en sådan hållning är att säga: anklaga inte, det kunde ha varit du!

Men det är inte sant. Det är en

föreställning som syftar till att försvara en ideologi som bygger på att ansvaret aldrig är individens utan samhällets, statens, och alla andras.

DET VÄRSTA MED DENNA ideologi är att de andra - de som kunde ha blivit men aldrig blev brottslingar och ondskans hantlangare - de syns aldrig. De hyllas inte i radio. De sätter inte upp teaterpjäser med Riksteatern. De ska i stället lära sig att förstå och förlåta dem som hade samma utgångsläge men valde den andra sidan.

1077 färdades kejsaren Henrik IV till Canossa för att under tre dagar - utomhus, i vinterkylan på borggården - be om syndernas förlåtelse av påven Gregorius VII.

Förlåtelse borde nu precis som då vara något man genom sina handlingar förtjänar, inget man har rätt att kräva.

MARIE SÖDERQVIST
marie@unitedminds.no 08-506 245 00

Samhällsanalytiker på United Minds

FINANSTIDNINGEN

INGÅR I MODERN TIMES GROUP

LÄSARSERVICE DYGNET RUNT
Beställning 08-506 245 60
Utbilivens tidning 08-506 245 60
Fax 08-506 245 62
E-post ds@fti.se

VÄXEL
08-506 245 00

FAK
08-14 99 30

POSTADRESS
Box 70347, 107 23 Stockholm

BESÖKSADRESS
Kungsgatan 18, 4 tr

REDAKTIONEN
E-post redaktion@fti.se
Fax 08-14 99 30

ANKONSSER
Telefon 08-506 245 80
Fax 08-506 245 81

CHEFREDAKTÖR/
ANSVARIG UTGIVARE
Per Lundqvist 08-506 245 00

CHEFREDAKTÖR/
OPINION OCH KULTUR
Johan Hakelius 08-506 245 00

VERKSÄLLANDE DIREKTÖR
Michael Pörneryd 08-506 245 00

UTGIVARE
Finanstidningen AB, ett företag i Modern Times Group, MTG AB

PRENUMERATIONSPRISER
Häfte 2 443 kr (inkl moms 2 590 kr)
Häfte 1 388 kr (inkl moms 1 450 kr)
Kvartal 745 kr (inkl moms 790 kr)
Månad 250 kr (inkl moms 265 kr)

Postgryn: 92 03 03-5
Bankgryn: 5470 1016

WEBBSIDA OCH TEXTARKIV
Finanstidningen finns tillgänglig på internetadressen www.fti.se.

Förbehåll mot elektronisk lagring och publicering måste göras av skribenten.

Detta medges normalt inte. För obestämd material ansvarar ej.

Finanstidningens tecknare

195 000 LÄSARE

FINANSTIDNINGEN
ISSN-1100-682X
KLT PRESS AB
VÄSTERÅS 2000